

۱۶۸۷۵۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم

هر پگاه نو با یک نگاه نو

حیات مطهر

جلوه‌هایی از زندگی و اندیشه‌های
استاد سید علیرضا شفیعی مطهر

به کوشش:

دکتر ابوالفضل بختیاری

دانشگاه فرهنگیان

سرشناسه: بختیاری، ابوالفضل، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور: حیات مطهر: جلوه‌هایی از زندگی و اندیشه‌های سیدعلیرضا شفیعی‌مطهر / به کوشش
ابوالفضل بختیاری.
مشخصات نشر: یزد: تیک، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۳۴۴ ص: مصور.
شابک: ۷۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۳۲-۷۴۹۶۱۵-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: شفیعی مطهر، سیدعلیرضا، ۱۳۲۵ -
رده بندی کنگره: PIR۸۱۲۳
رده بندی دیویی: ۸۱۳/۶۲
شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۲۹۳۲۶
وضعیت رکورد: فیپا

حیات مطهر (جلوه‌هایی از زندگی و اندیشه‌های سیدعلیرضا شفیعی مطهر)

به کوشش: دکتر ابوالفضل بختیاری

ناشر: تیک

مدیر مسئول: سیدحسین رضوی خوسفی

شابک: ۹۷۸-۶۳۲-۷۴۹۶۱۵-۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۴۰۰

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

وبگاه انتشارات تیک: WWW.TICKPUB.IR

مرکز پخش:

تهران: میدان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ شهید وحید نظری، پ ۹۹، طبقه دوم تلفن

۰۳۵۳۸۳۸۱۲۷۸ - ۰۹۱۳۳۵۷۸۲۵۷ - ۶۶۹۶۷۳۵۵-۶

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات تیک محفوظ است.

«فهرست کتاب»

صفحه	عنوان
۱۵.....	❖ سلام.....
۱۷.....	❖ پیش گفتار.....
۲۱.....	❖ سخن آغازین.....
۲۴.....	چراغی بر می افروزیم!
۲۶.....	❖ داستان یک زندگی.....
۳۲.....	زندگی نامه خودنوشت استاد.....
۳۵.....	فهرست وبسایت های استاد.....
۳۸.....	❖ گفتگوها.....
۳۸.....	گفتگویی بی پرده و صریح با استاد شفیعی مطهر.....
۳۹.....	شائبه شخصیت پرستی!.....
۴۰.....	زندگی چیست؟.....
۴۱.....	رسالت شما در زندگی چیست؟.....
۴۲.....	علت عدم توفیق بعضی ها در تربیت.....
۴۲.....	خودتان در تربیت بچه ها چه کرده اید؟.....

- فرزندان شما چه می‌کنند؟ ۴۳
- شما چگونه نقش الگویی خود را ایفا کرده اید؟ ۴۴
- از آموزش عملی بگویید ۴۵
- طعم تلخ فقر! ۴۶
- فعالیت‌های فرهنگی شما چیست؟ ۴۶
- فعالیت‌های فرهنگی شما در شبکه‌های مجازی ۴۸
- سبک نگارش کتاب‌ها ۴۸
- شما چقدر توانسته‌اید گذشت را در رفتار خود تجلی بخشید؟ ۴۹
- تا کنون چقدر حق التالیف گرفته‌اید؟ ۵۰
- برای نهادهای شدن قانونگویی باید هزینه پرداخت ۵۱
- فساد اداری و رشوه ۵۳
- منت‌های آرزوی استاد چیست؟ ۵۶
- گفتگوی چالشی مدیر سایت بیدارگران با استاد ۵۶
- ❖ استاد شفیعی مطهر در نگاه دوستان ۶۳
- یاری صدیق و توانمند و آزاده ۶۳
- ادیب توانا ۶۶
- سرودخوان آزادی و عدالت ۶۷
- شش فضیلت ۶۹
- معلم ما، رفتن را دوست دارد، رسیدن را اما نه! ۷۴
- یکی از قُله نشینان « عرصه فرهنگ » ۷۸
- « اشک قلم » و « رشک شبنم » ۸۰
- معلم راستین در روزگار سرد و غمین ۸۳
- روح جوانمردی و آزادگی ۸۴

۸۵.....	عطر خاطره‌ها.....
۹۷.....	آوای صداقت و عزّت معلّی در مدیریت.....
۱۰۳.....	یک الگوی موفق معلّی.....
۱۰۵.....	هنرمند صاحب سبک.....
۱۰۷.....	تأملی در نوشتجات استاد علیرضا شفیعی مطهر.....
۱۱۰.....	بارزترین نمونه معلّی.....
۱۱۰.....	چهره ماندگار ادب ایران زمین.....
۱۱۲.....	آفرینشگر «نگاه نو در پگاه نو».....
۱۱۵.....	افتخار ایران زمین.....
۱۱۷.....	در ستایش مردی بزرگه از اهالی امروز.....
۱۲۰.....	روشنی بخشنده شب‌های تاریک.....
۱۲۰.....	استادی به یادماندنی!.....
۱۲۳.....	وجدان بیدار.....
۱۲۴.....	دردهای ناگفتنی استاد شفیعی مطهر.....
۱۲۶.....	علو روح.....
۱۲۹.....	درباره نقطه روشنی به اسم استاد علیرضا شفیعی مطهر.....
۱۳۲.....	قطره‌ای از اقیانوس.....
۱۳۵.....	کامل‌ترین معلم!.....
۱۳۶.....	معلم ستم ستیز.....
۱۳۶.....	آثار حب حق در حیات مطهر.....
۱۳۸.....	★ استاد شفیعی مطهر در نگاه شاگردان.....
۱۳۸.....	تصویر سیمای یک معلم در نگاه دانشجویان و دانش آموزان.....
۱۴۰.....	گنجینه پندها و اندرزها.....

۱۴۱	ستاره تنها.....
۱۴۳	صفای صداقت.....
۱۴۶	معلّمی دانا و مفسّری آگاه.....
۱۴۷	دلسوزترین معلّم.....
۱۴۸	معلّم نمونه.....
۱۴۸	بهترین معلّم.....
۱۴۸	انسان کامل.....
۱۴۹	شمع نورآفرین.....
۱۴۹	معلّمی مهربان.....
۱۵۰	چشمه معرفت.....
۱۵۰	معلّم الگو.....
۱۵۰	ای کاش من هم دانش آموز بودم!.....
۱۵۱	بزرگ مرد سخن.....
۱۵۱	گل امید.....
۱۵۲	یگانه استاد ادبیات.....
۱۵۲	معلّم امیدبخش.....
۱۵۳	معلّم تاثیرگذار.....
۱۵۵	هدیه انتقاد.....
۱۵۶	آن روزها اگر برمی گشت.....
۱۵۸	ابر بهاری.....
۱۵۹	از هیچ به همه چیز رسیدم!.....
۱۶۰	دریای بی کران صفا.....
۱۶۲	شمع فروزان.....

نامهای از بهشت!	۱۶۳
❖ استاد شفیعی مطهر در نگاه فرزندان	۱۶۶
پدر، به مثابه اُلگو	۱۶۶
تبلور گفتار در رفتار	۱۶۸
«پدري بایسته» و «شخصیتی شایسته»	۱۷۰
خدایا! شکرت!	۱۷۲
❖ خاطره‌ها و مخاطره‌ها	۱۷۵
بیش از نیم قرن عشق و دلدادگی	۱۷۵
فهمیدن و سوختن!	۱۷۸
کجایی ای صفای کودکی‌ها!	۱۷۹
شیوه‌ای نوین در تدریس ادبیات	۱۸۰
مدرس رتبه اول	۱۸۲
چرا فرهنگ تکریم شخصیت انسان نهادینه نمی‌شود!	۱۸۳
هزینه‌های حق گویی!	۱۸۵
بحران مطالعه! چرا؟!	۱۸۶
... و یک خاطره	۱۸۸
دندان سه تومنی و دوهزار دلاری!	۱۸۸
معرفت و عقلانیت	۱۸۹
یک خاطره یک تاریخ پرمخاطره!	۱۹۲
ثبات در مدیریت	۱۹۴
چگونه به مطالعه علاقه‌مند شدم؟	۱۹۵
لذت‌رهایی!	۱۹۶
خدا یاریم کرد تا!	۱۹۷

- خوش به حالت که این قدر خوبی!..... ۱۹۸
- ماجرای خواندنی معلم نمونه شدن..... ۱۹۹
- جلوه‌ای از ایثار مادر..... ۲۰۱
- فُقنوس مظلوم!..... ۲۰۲
- یکی از خاطرات غبارگرفته دوران دانش آموزی..... ۲۰۳
- پروین اعتصامی..... ۲۰۴
- بدرقه‌ای به یادماندنی!..... ۲۰۵
- خورشید خاوران..... ۲۰۷
- نقش تشویق در پیشرفت درسی..... ۲۰۹
- تابلوی سرنوشت آفرین..... ۲۱۰
- سوء استفاده از مظلومیت!..... ۲۱۲
- خاطره‌های آموزش و پرورش گلپایگان..... ۲۱۴
- ماجرای انتصاب..... ۲۱۴
- تقدیر از دانش آموزان نُخبه و موقّق..... ۲۱۵
- نگرانی از پارتی بازی..... ۲۱۵
- مخاطره ترجیح ضابطه بر رابطه..... ۲۱۶
- نرمش صبحگاهی در اداره..... ۲۱۹
- برنامه فوتبال جوانان پس از افطار..... ۲۱۹
- جلسات اداری هفتگی با رویکردی آموزشی-اخلاقی..... ۲۲۰
- ظرفیت والای یک امام جمعه..... ۲۲۰
- پرهیز از خط بازی در عزل و نصب ها..... ۲۲۲
- مدیریت در پندار کودکانه..... ۲۲۲
- کمک چشمگیر مردم گلپایگان به سیل زدگان استان فارس..... ۲۲۳

۲۲۳	سفر وزیر به گلپایگان
۲۲۵	خاطره‌های کتاب پرواز
۲۲۵	خاطره نخست: چرا پرواز پرتیراثرترین کتاب سال شد؟
۲۲۶	خاطره دوم: اقتباس از کتاب پرواز
۲۲۷	خاطره سوم: قیاس پرواز با ماهی سیاه کوچولوی بهرنگی
۲۲۸	خاطره‌های سیاسی و انقلاب و مدیریتی
۲۲۸	خاطرات انقلاب در کاشان
۲۲۹	سفر راهپیمایان کاشان به قمصر
۲۳۱	جلوه‌ای از جوانمردی رئیس ژاندارمری!
۲۳۴	تا یک قدمی بازداشت
۲۳۶	تا مرز دستگیری!
۲۳۷	تعطیلی دبیرستان قمصر
۲۴۲	افتتاح حزب رستاخیز قمصر
۲۴۴	بامداد پیروزی
۲۴۷	هیچ کس «ایرانی تر» از دیگران نیست!
۲۵۰	شهادت مهندس ذوالفقارپور
۲۵۳	خدا کشتی آنجا که خواهد برد
۲۵۷	پیشنهادی که اگر پذیرفته می‌شد
۲۵۹	بلای خط بازی بدتر از براندازی!
۲۶۰	راه حل رفع شلوغی فرمانداری کاشان
۲۶۰	فرایند مدیریت در پندار زلال کودکانه
۲۶۱	هزینه سنگین دفاع از حق معلم!
۲۶۳	از برگزاری نخستین دوره انتخابات تا دیدار با شهید بهشتی

- ۲۶۸ نخستین تجربه دموکراسی در بخش قمصر
- ۲۷۱ ✱ کارنامه قلمی و نگارشی
- ۲۷۱ معرفی اجمالی آثار استاد شفیعی مطهر
- ۲۷۲ ترکیه؛ آن گونه که من می بینم
- ۲۷۳ دل دیدنی های شهر سرب و سراب (پنج جلد)
- ۲۷۵ مشتقات عربی در فارسی
- ۲۷۵ کلیله و دمنه
- ۲۷۷ دانستنی های زندگی (سه جلد)
- ۲۷۸ قصه های شهر هرب (دو جلد)
- ۲۷۹ «شورا، مشورت و مشارکت» دیدگاه امام علی علیه السلام
- ۲۸۲ حکایات حکیمانه (چهار جلد)
- ۲۸۳ آیا به از این نمی توان بود؟ (دو جلد)
- ۲۸۵ پیام های پیامبر (ص)
- ۲۸۷ ارکان تفکر بسیجی
- ۲۸۸ مبانی و ضرورت مشارکت
- ۲۹۰ خودباوری فرهنگی
- ۲۹۲ پرواز، قطره قصه می گوید
- ۲۹۳ منتظر اما مبارز (مجموعه شعر)
- ۲۹۵ ✱ عکس ها

پیش گفتار

در قلمرو جاودانگی، حق مداری، راز ماندگاری است. ما بر این باوریم که آن چه همراه می ماند تنها «حق» است و آن چه «حق» است، همواره می ماند. انسان ماندگار در این دیار ناپایدار کسی است که برایش مهم نیست که چقدر می ماند، بل که این مهم است که چه بذری می افشاند.

در گذر زمین و گذار زمان را درمردانی جاودانگی را می نمایند و ماندگاری را می پابند که از وابستگی ها وارسته اند و به وابستگی ها دل بسته اند.... و معلّم راستین انسانی است که در پیکار با دشمن درون و نبرد با دشمن بیرون در میقات «اخلاص» لباس وابستگی را از تن بر کنده و احرام وابستگی را به بر می کند. زلال زمزم شوق، وضو می سازد و در آذر آرزو می گذازد.

معلّم آن گاه که لب می گشاید و زلال حکمت و معرفت را سحابت مندانه بر دشت های تشنه جاری می سازد، این جوانه های نور و شکوفه های شعور است که بر تارک تاریک تاریخ می درخشد و صحن و سرای گیتی را طراوت می بخشد.

نغمه و ندای نجات بخش معلّم نه آوایی است که خاموش گردد و نه صدایی است که فراموش شود.

معلم روشنگر از تبار پاکبازان زمان است و پویشگران زمین.

سیمای گلگون این عاشق در رخسار آتشین هر شقایق جلوه گر است.

زبان شیرین او در کام عطرآگین غنچه ها تا ابد گویاست.

حیات پویای او در پایایی روح سبز جنگل جاری است.

جاری زلال خون او در رگ های زمان و رگه های زمین جوشان است.

نفس شیدایی و دم مسیحایی او در نسیم روح بخش بهار و شمیم حیات بخش مشکبار

تا همیشه زمان و همراه زمین می تپد.

پشت شب تیره را سحر می شکند
افسانه قدرتش دگر می شکند
اما چو ز دست دوست سیلی خوردیم
سنگینی بار غم کمر می شکند!

زمزمه گهربار او از زمزم هر چشمه سار شنیده می شود.
در کدامین پگاه، حریر سیمگون سپیده بی حضور او سیاه دشت شب را درمی نوردد و
سراپرده سیه چرده ستم را برمی چیند؟ و در کدامین شبانگاه خورشید از خون راه شفق
نمی گذرد و در چشم خون پالای افق نمی آرامد؟

در کدامین بهار بدون نفسی او سبزه می دمد و غنچه می خندد؟
تصویر زیبای معلم در قاب بلند ابدیت، در سبزترین جوانه محبت، در خاطر سرخ ترین
شکوفه شهامت و در اوج آبی ترین آسمان کرامت، جاودانگی را فریاد می زند.
بیاییم معلمان جامعه را قدر بدانیم و بر صدر نشانیم! آنان که عشق را سوره اند و شوق
را اسطوره اند، تا زنده اند، منزلت شان را پاس داریم و شخصیت شان را سپاس گزاریم!
آلبرت انیشتین از دانشگاه اخراج شد ولی فیزیک را با فرضیه هایش دگرگون کرد!
ونگوک در سراسر زندگی اش حتی یک تابلو هم نفروخت اما امروز آثارش میلیون ها دلار
ارزش دارد!

گابریل گارسیا مارکز برای نوشتن رمان صد سال تنهایی سه سال در را بر روی خودش بست.
در این سه سال همسرش برای آن که از گرسنگی نمیرند حتی پوپز خانه را هم فروخت اما در
نهایت اثری بی مانند خلق شد و برای نویسنده اش جایزه نوبل ادبیات را به ارمغان آورد!
این آدم ها هیچ نبوغ خاصی نداشته اند، نبوغ آن ها در شناخت خود و فریاد کردن
خویشتن خویش بوده است. نبوغ آن ها در دنبال کردن راه منحصر به فرد خودشان بوده
است. نبوغ آن ها در توانایی شان در جور دیگری فکر کردن و نپذیرفتن "قوانین به عنوان
یک اصل غیر قابل تغییر" بوده است.
نبوغ آن ها در شهامت رو به رو شدن با مشکلات است.

«فرهنگ آموزش» در درون خویش، رازها، رموزها و اسرار مگویی دارد که در قلمروی متون
رسمی و حتی کتاب های درسی و غیردرسی نیز از آن ها خبری و اثری دیده نمی شود. چه
بسیار افراد خردمند و دانش پژوه با مطالعه بسیاری از آثار علمی نمی توانند به برخی از
تجربه ها، دل نوشته ها، خاطره ها و دغدغه های بعضی از بزرگان، صاحب نظران،
اندیشمندان و فرهیختگان پی ببرند. این اثر شاید به بهانه تدوین فرهنگ آموزش و

بی عشق نزی و ناکام نمیر
جز در برِ گرم یار آرام مگیر
از پنجره‌های روشن و پاک سحر
جز رنگ سپید عشق رنگی نپذیر

یادگیری از سبک زیست فرهنگی یکی از استادان، معلمان و مدیران این مرز و بوم بتواند بار این رسالت سنگین را بر دوش بکشد.

نگارشگر این سطور که خود حدود سی سال تجربهٔ معلمی، مدیریت، کارشناسی و مسئولیت‌های اداری و اجرایی از سطح معلم ابتدایی تا تدریس در دورهٔ دکتری دانشگاه‌های دولتی و آزاد و... را داشته و دارد، همواره دغدغهٔ ثبت و ضبط تجارب بزرگانی از جنس معلمی و مدیریت در نظام آموزشی را در ذهن خویش می‌پرورانده و همیشه در مصاحبت با بزرگانی چون استاد شفيعی مطهر و مطالعهٔ آثار و دِلنوشته‌ها و وبلاگ‌های ایشان بر این باور پای فشرده و می‌فشرم که اگر معلمان و کنشگران آموزشی، آثار و مطالب ایشان را مطالعه کنند، می‌توانند بسی بر ظرفیت و ژرفای آموزشی و پرورشی خویش بیفزایند و سطح کیفی برونداد تربیتی خود را ارتقا بخشند.

اینجانب افتخار بیش از بیست سال دوستی و همراهی با استاد شفيعی مطهر را دارم. از سال ۱۳۷۷ که ایشان مدیر کل آموزش و پرورش استان قم بودند تا زمانی که به عنوان مشاور عالی معاون محترم وزیر و سردبیر مجلهٔ «فرهنگ مشارکت» انجام وظیفه می کردند، من همیشه توفیق مصاحبت و مطالعه و بهره‌مندی از آثار قلمی و زبانی و اندیشهٔ متفاوت و جذاب ایشان را داشته‌ام.

اکنون این فرصت پیش آمد تا با همفکری و همکاری استادانی فرزانه و فکور چون جناب آقای دکتر سید کاظم اکرمی وزیر پیشین آموزش و پرورش و جناب آقای دکتر محمدرضا سرکار آرانی و نیز چندین نفر از همکاران و مسئولان دانشگاه فرهنگیان ایران ضمن گفت و گو با استاد شفيعی مطهر کوشیدیم علی رغم مخالفت ایشان بخش‌هایی از خاطره‌ها و تجربه‌های معلمی و مدیریت نامبرده و نیز دیدگاه‌های دوستان، دانشجویان و شاگردان ایشان را در کتابی تحت عنوان «حیات مطهر» گردآورده و به محضر اندیشمندان عرصهٔ فکر و فرهنگ و دانشجویان عزیز دانشگاه فرهنگیان تقدیم کنیم.

برخی از گفت و گوها در محل کار ما در دانشگاه فرهنگیان و در چندین نشست در منزل ما و ایشان مطالب ارزنده‌ای از ایشان و سایر استادان و علاقه‌مندان ایشان گردآوری و تدوین شد.

در اینجا اعتراف می‌کنم که با همهٔ تلاش‌ها و کوشش‌های من و همکاران متعدّدان

در محضر دوست جز مُطَهَّر نروند
با قلبِ سیاه و دامنِ ثَر نروند
باید تن و جان شست وضو یعنی این
با یک دل و با عشق دو دلبر نروند

نتوانسته‌ایم گوشه‌ای از زحمات و شایستگی‌های استاد شفیعی مطهر را به تصویر کشیم، ولی بر پایهٔ این بیت:

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی بتوان چشید
ما در حدّ بضاعت خویش همهٔ توش و توان خود را به کار گرفتیم تا این اثر ماندگار را به پیشگاه فرهنگ اندیشان فرهیخته تقدیم کنیم.

در پایان لازم می‌دانم از همراهی و همکاری جناب استاد سید کاظم اکرمی و جناب استاد سید علی رضا استاد شفیعی مطهر و... سپاسگزاری کنم.

کتابی که اکنون فراروی شما گشوده، حاصل ماه‌ها تلاش جمعی دردآشنا و فرزانه است. اینک برگ‌های این کتاب حجم وسیع آن اندیشه ورزی‌ها را در بر گرفته و چشمان پژوهشگر شما را به ضیافت نور فرامی خواند.

از همه فرهیختگان فرهنگ اندیش و پژوهندگان سبزکیش می‌خواهیم که گوهر اندیشه‌ها را با معیار نقد بسنجند و رهنمودهای ارزنده و نقدهای سازنده خود را سخاوتمندانه بازگویند.

اکنون ما مانده‌ایم و میراث ارزشمند و گرانبهای علمی، پژوهشی و فرهنگی استاد فرزانه و فرهیخته استاد شفیعی مطهر که عمری را چون شمع در محفل رهجویان معرفت سوخت تا به همه تشنگان حکمت، راه‌های زیست انسانی و زندگی آرمانی را آموخت.

قبا گر حریر است و گر پرنیان به ناچار حشوش بود در میان
در پایان، با تشکر ویژه از استاد شفیعی مطهر، این اثر، ذره‌ای از زندگی، تلاش علمی و عملی ایشان در عرصه‌های مختلف است، نگارنده شاید نتوانستم آنچه شایسته ایشان بود از آن یاد کنم (از طرفی خود ایشان هم راضی نبودند)، همچنین از همه استادان، اندیشمندان، بزرگوارانی که در تهیه و تدوین این اثر، یاریگر بوده‌اند که اسامی برخی از آنها آمده است، که از همه تقدیر و تشکر می‌کنم. و از سرکارخانم نسرین محمد بیگی در بازخوانی این اثر و حمایت ایشان (از کارهای فرهنگی-علمی) متشکرم.

ابوالفضل بختیاری

معلم و مدرّس دانشگاه